

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Attendite vobis...

— In jurul cazului dela Ocoliș. —

(=) Cetitorii noștri cunosc întreaga chestiunea și o cunosc, cu adevărat, din acte și documente. Ei știu foarte bine ce a fost și ce este la Ocoliș și cunosc, din informațiile bogate pe cari am putut să le dăm, și *mobilitatea* — lucru atât de important totdeauna —, căruia se datorește întreaga mișcare de acolo. Nu pentru a pune chestiunea de nou în fața lor se scriu deci șirele acestea, nici pentru a turbura eventual valul de liniștire deplină și definitivă și de revenire la matcă a celor ce pe un moment au crezut, că e bine să între în apele învrăjbirii, ci pentru a sublinia cu putere un moment, asupra căruia nu se poate trece pur și simplu la ordinea zilei.

E vorba de acțiunea păcătoasă ce s'a pornit împotriva bisericii noastre din partea ortodoxismului, despre care aveam de mult bănuiala, că este alimentată — dacă nu chiar pusă la cale —, cu scopuri politice, din partea partidului liberal, stăpân astăzi pe destinele țării. Bănuiala noastră avea temeiuri foarte serioase și de aceea, printre șire, am spus-o și până acuma, că nu suntem străini de-a da crezământ șoaptelor cari ne veneau mereu în direcția aceasta și de ici și de colo. Și că nu ne-am înșelat, se poate vedea acum din cele petrecute în legătură cu cazul dela Ocoliș, care a avut darul să ridice deabinele vâlul destul de misterios ce acoperea acțiunea atât impetuoasă a bisericii „dominante” a țării.

Cunoaștem cu toții vorba bătrânească cu „ieșirea cuiului din sac” și astfel nu-i nevoie să dăm nici un tâlc la constatarea, că în legătură cu faimosul caz dela Ocoliș „cuiul liberal” a ieșit din „sacul”, în care ni-se spunea, atât de seducător pentru mulți, că nu sunt decât lucruri bune pentru biserica noastră. Dar dacă nu-i nevoie de tâlc, este, în schimb, nevoie de dovezi, pentruca din ele să poată înțelege oricine, cari sunt adevăratele gânduri și sentimente, de cari este animată față de noi conducerea acestui partid.

Și de astădată *dovozile se culeg cu cea mai mare ușurință*, căci n'avem decât să le transcriem din organele de publicitate inspirate, dela un capăt al țării la altul, din partea liberalismului stăpânitor. Sunt multe aceste organe, pentruca finanța liberală știe și poate să le creeze, după trebuință, în toate părțile țării, dar va ajunge dacă vom spieci aceste dovezi numai din organele dela Brașov, Cernăuți și București.

Incepem cu „Carpații” Brașovului, despre ineptiile stupide ale căruia s'a amintit ceva și într'un „Telefon” din numărul trecut, care dupăcum spuneam și acolo, găsește că „poporul împreună cu preoții (! N. R.) au înfăptuit solemnul act al trecerii la credința strămoșească românească” pentru motivul

ridicol, că biserica Blajului n'ar fi folosit „milioanele Papei” spre a converti pe Români la catolicism, ci spre a finanța (horribile dictu!) partidul național ardelean.

Dar, pentruca nu merită să mai insistăm asupra acestui organ, ne oprim asupra celor scrise de „Glasul Bucovinei” din Cernăuți dlui Iancu Nistor, ministrul Bucovinei în guvernul dlui Brătianu. Sub titlul cât se poate de sugestiv: „*Intoarcerea ardelenilor greco-catolici la biserica greco-orientală*”, citim în această gazetă următoarea reflexie pusă la călcăul informației referitoare la cazul dela Ocoliș: „Această întâmplare este de o deosebită însemnătate, întrucât *acest început dovedește voința și dorința poporului român de peste Carpați de-a reveni la religia strămoșească*, ca să se desăvârșească și în biserica unitatea neamului nostru”. Așa se scrie în Nr. 1092 din 30 Septemvrie c.

Mult mai important decât această agraitoare dovadă este însă scrisul principalului organ al acestui partid, „Viitorul” din București. Titlul, sub care se da — cu litere groase cât pumnul — această informație în Nr. 4362 (27 Sept.) al „Viitorului” este puțin diferit de acela al Cernăuțului, întrucât se scrie așa: „*Reîntoarcerea poporului ardelean la biserica ortodoxă*”. Tenorul și cuprinsul lui, împreună cu tot ce urmează, este însă același, pentruca iată ce spune: „In cuprinsul Ardealului, populația românească dela sate și orașe, se frământă de multă vreme (sic ! N. R.) cu credințe religioase opuse, împărțindu-se în credincioși uniți și neuniți. In urma unirii definitive a Ardealului cu vechiul regat *spiritele românești tind, cum este și firesc, către o singură credință și o singură limbă* (?? ! N. R.), care să se desvoalte sub scutul aceleiaș stăpâniri”. Reproduce apoi, cu litere și mai mari, cunoscuta adresa a protopopului Manu către oficiul nostru protopopesco din Baia-mare și adaugă cuvintele: „*Reproducem adresa aceasta cu titlu de document*”.

Cu același titlu am reproduș și noi aceste cuvinte ale „Viitorului” (transcrise aidoma în atât de puțin înfrățitoarea „Infrățire” de Cluj) și scrisul dela Cernăuți și Brașov, cari grăiesc dela sine. In fața lor, și pentru a dovedi, că nu numai noi le dăm acest înțeles, am putea publica scrisul altor gazete mari dela București (ca „Adevărul”, „Dimineața”, „Lupta” și altele), cari numese această *ațătare a luptei confessionale* „O mare greșală” și „Otravă liberală”, dar socotim, că nu e nici o lipsă s'o facem. Lumea este, credem, deplin edificată din cele publicate mai sus. Și atâta ajunge.

Rămâne numai, ca și cei puțini, desigur foarte naivi, cari mai continuă a crede, cu bună credință, în Canaanul promis bisericii noastre din partea acestui partid, „să nu fie necredincioși, ci credincioși”. —

Attendite vobis...!

Mai rău decât pe vremea lui Visarion. Se pare, că nu e glumă. Atmosfera s'a turburat binisor și așa nu va fi nici o mirare, dacă în curând o să se descarce furtuna. După cazurile dela Ocoliș și Feiurd, în cari Preasfințitul Ivan dela Cluj și-a făcut de cap, prin organele sale, ni-se aduce acum o nouă dovadă despre primejdia ce amenință biserica noastră. Și ea este cu atât mai mare cu cât prin ea nu mai grăește cutare protopop Manu dela Lăpuș, ci inșeși organele statului, a căror convență cu strașnicii emisari ai ortodoxismului „dominant” iese tot mai mult la iveală.

Dar ca să nu lungim vorba, lăsăm să urmeze aici acest document, trimis tot din părțile Clujului, care grăiește chiar de ajuns dela sine.

Iată ce ni-se spune în acest document emanat dela *ministerul de interne*, Direcțiunea administrației generale sub nr. 40,417 dtto 19 Iunie 1922: „Die prefect! Societatea anonimă „Calea” din București ne aduce la cunoștință, că față de număratoarele secte ce s'au ivit, mai ales după război, a înființat pe lângă secția culturală un serviciu de colportaj și propagandă religioasă a misiunii interne, în care scop se vor trimite în țară *călugări anume pregătiți*, cari venind în contact cu poporul de toate categoriile să răspândească învățătura creștină (cite-te: ortodoxă! N. R.) prin vânzări de broșuri, iar din vânzările de obiecte și cărți să se poată întreține. Comunicându-Vă cele ce preced și având în vedere activitatea laudabilă (! N. R.) a numitei societăți, avem onoare a Vă ruga să luați *măsuri* (! N. R.) ca organele administrative și polițienești din acel județ să dea tot concursul acestor misionari pentru indeplinirea însărcinărilor ce au”.

Până aici documentul în chestiune și regretăm foarte mult, ca atât celce iscălește pentru ministru cât și directorul general este notat în copia noastră cu „indescifrabil”. Dar aceasta numai, pentruca ar bine să se cunoască și numele acestor inimoși propagandiști „culturali”.

Se vede deci, că „călugării anume pregătiți” pentru însărcinările ce au, cari vor veni — așa se spune — pe satele noastre, vin cu știrea și aprobarea ministerului și stau sub scutul și chiar protejarea „organelor administrative și polițienești”.

Că apoi, cari sunt „*însărcinările ce au*” despre asta vom mai putea vorbi, sperăm, încurând. Un fapt este sigur: am ajuns mai rău decât pe vremile turburi dela mijlocul veacului al XVIII-lea.

Pentru un monument Avram Iancu — Nicolae Bălcescu. Din partea unui grup de intelectuali — scriitori, pictori, sculptori etc. — s'a lansat de curând un „Apel” pentru un monument închinat memoriei lui Iancu și Bălcescu, care ar fi să se ridice la Câmpeni. Reținem din el următoarele părți mai însemnate:

Gânduri de pioasă aducere aminte ne-au dus prin Abrud, Câmpeni, locuri evocatoare ale vremurilor de glorioasă răsărire a sufletului românesc, la Tebea unde odihnește sufletul marelui domn al munților. Pretutindeni întâlneam aceeași idee de puternică solidaritate națională. La 1848 gândurile de libertate și unire circulau din Valahia și Moldova în Ardeal, căutând forța care să le poată înfăptui. Era o înfrățire a sufletului românesc la 1848.

Astăzi cuvintele de hula sau de vrăjmașie pornesc dintr-o parte în alta a Carpaților, când s'ar cere mai mult energii de rodnică străduință. Întâlnim puteri tulburătoare de suflete; în locul minților înțelegătoare și gata să oprească orice rătăcire vinovată, întâlnim cuvinte ce coboară în suflete ceata inoeliei și înlesnesc posibilități de revanșă înăuntru și înafară...

Pioși pelerini la mormântul cutezătoarei energii Avram Iancu, ne-am fi gândit că n'ar fi o mai energică lecție de cuminenie a agitațiilor, decât evocarea tuturor celor ce s'au încrustat în istoria neamului, ca puncte de luminoasă jertfă pentru o unitate românească.

În fața mormântului dela Tebea, acolo sub gorunul lui Vasile Ursu, zis Nicolae Horea, din Albac, ne-am amintit de valahul Nicolae Bălcescu, pornind călare din Constantinopol spre Ardeal la Iancu, în munții Abrudului.

„Eu voiu rămânea la Iancu, până a sfârși cu dânsul și a-l lua și pe el cu armata lui, să pregătim intrarea în Valahia mare” — scria Bălcescu lui Ion Ghica. Și în preajma Câmpenilor, în coliba ce i-o pregătise Iancu, de câte ori gândul lui Bălcescu de unire, nu va fi umezit ochii tăcutului Domn al munților!...

Statuia, pe care voim s'o ridicăm la Câmpeni, ar revărsa în sufletele învrăjbite amintirea celor ce au căzut sleiți de puteri, mistuiți prin silințele ce au făcut spre a înturna o hotărâre nedreaptă a istoriei.

Ne adresăm cu sufletul curat către toți Românii, cerându-le sprijinul pentru înfăptuirea acestui monument Avram Iancu și Nicolae Bălcescu.

Cereți pretutindeni „Unirea”!

După anchetă.

— Din satrapia școlară a Aiudului. —

Mai curând de cum ne-am fi așteptat, primim zilele acestea o scrisoare, prin care se desvălesc adevăratele intențiuni ale celor ce îndrumă învățământul nostru primar, intențiuni cari stau în flagrantă contradicție cu punctuațiunile „înțelegerii” dela ancheta noastră școlară.

E vorba de școala noastră confesională dela Teiuș. Învățătorul ei (firește „statificat” din primăvară de d. Pric & Comp.) a făcut înscrierile reglementare și cum poporul ține mai mult la școala sa confesională, decât la cea de stat, excepționată nu de mult chiar din partea dlui ministru Angheliescu, s'au înscris în cele 6 despărțăminte ale ei o mulțime de elevi, dintre cei mai buni ai comunei. Iată însă că vine un ordin dela d. revizor Sasu din Aiud și în temeiul lui „iurisdicția” (săraca iurisdicție bisericească din punctuațiunile „înțelegerii”!) asupra școlii o ia directorul școlii de stat, care confruntând tabloul elevilor înscriși la școala noastră confesională și la școala de stat, trece peste orice dorință a părinților și dispune asupra copiilor înscriși la școala noastră, trimițându-i să urmeze la școala de stat, și invers.

Și pentruca să nu se creadă, că ar putea fi vorba de ceva mistificare, transcriem aici următoarele șire dintr'un ordin (Nr. 1803 dtto 13 Sept. 1922) al strașnicului d. revizor dela Aiud. Adresându-se învățătorului dela școala noastră, se spun în el următoarele: „Vă îndrum sub urmările legale (! N. R.) a nu mai face nici o înscriere de elevi separată pentru școala unde ați funcționat în trecut. Toate înscrierile se vor face la școala centrală (citește: de stat! N. R.), de unde elevii se vor repartiza în diferitele edificii școlare (!?) după clase, ținându-se cont de interesul învățământului primar din comuna Dvoastră, precum și de al elevilor”...

Și dacă în fața acestor nelegiuiri, celce ne trimite comunicatul acesta ne scrie că „dela ceice ne urau, nefiind de un neam cu noi, am suferit multe, dară niciodată n'au cutezat a ne încălca dreptul ce-l avem asupra casei noastre”, exprimându-se apoi cât se poate

mai nefavorabil pentru cei ce se vede nu știu cum trebuie guvernată o țară, nu este nici o mirare.

Vorba este: „înțelegerea” s'a făcut. Rămâne numai să vedem: cum se execută. Și vom mai vedea multe, pentrucă se spune doar pe față: înțelegerea este pentru încoronare. După ea, începem iarăși și numai decât de unde am lăsat-o.

Vom vedea și asta?!

Revistă bisericească.

În ziua de 19 Septemvrie s'a constituit la Lugoj, sub îndrumarea directă a pâr. episcop Alexandru, *Reuniunea eparhială pentru misiuni populare*. Statutele aprobate încă din 1912 au fost adaptate puțin neilor împrejurări și alegându-se comitetul central și biroul, în frunte cu pâr. canonic Dr. Nicolae Brinzău, s'au luat primele măsuri pentru o activitate pe care o dorim cât mai bogată.

Dupăcum ni-se anunță, *sfințirea bisericii noastre din Fălfalău*, săvârșită Dumineca trecută, a fost o adevărată serbătoare pentru părțile acelea. Primirea impunătoare dela Reghinul protopopului vrednic Ariton M. Popa, ca și bucuria harnicilor nostri credincioși din Fălfalău, sunt o dovadă sigură despre sentimentele de alipire și dragoste ale poporului față de biserică Blajului, reprezentată prin arhieriei săi. Asistând la atari momente de curată însuflețire și de intimă înfrățire a sufletelor, rămâi cu impresia, că nici o uneltire nu va putea să zdruncine temelia acestei biserici. Cu deosebire, dacă arhieriei nostri vor continua să se pogoare cât mai des în mijlocul turmei cuvântătoare.

Măine, în 8 Octomvrie, se va face *sfințirea catedralei încoronării din Alba-Iulia*. Actul sfințirii va fi săvârșit din partea reprezentanților cultului ortodox, afirmative a mitropolitului dela Sibiu, care mai nou se numește și „de Alba-Iulia”, și se va face fără ca adevăratul mitropolit de Alba-Iulia să fie măcar în-

□ □ Foiața „Unirii”. □ □

Pastorală încoronării.

Din prilejul solemn al încoronării fixate pe ziua de 15 Octomvrie la Alba-Iulia, corul nostru episcopesc a dat din ultima sa conferință, ținută la 28—9 Septemvrie, următoarea pastorală colectivă:

Provedința dumnezeiască, în mâna căreia sunt destinele popoarelor, ca și ale singuraticilor indivizi, înduratu-s'a și spre neamul românesc și precum oarecând pe poporul lui Israel l-a mântuit din mâinile lui Faraon, așa scăpatu-ne-a și pe noi din mâna celor ce de veacuri ne stăpâneau. „Și ți-ai gătit ție pe poporul tău Israel, să fie ție popor până în veac, și tu, Doamne, te-ai făcut lor Dumnezeu” (Imp. 7, 24).

Cu credința în Dumnezeu și sub flamura crucii, eroismul armatei române, admirat de toată lumea, eluptat-a la 1877—8 independența țării-mame, înălțându-o la demnitatea de regat; acum 9 ani adusu-s'a la vechiul Regat pământul Voevodului Mircea cel Bătrân, iară jertfele imense aduse de poporul român în marele război al lumii, întregit-au România, în zilele înțeleptului și viteazului Rege Ferdinand, cu celelalte provincii române ale Daciei Traiane. „Și a stănut Domnul în mijlocul țarinei și a

apărat-o și a bătut pe cei de alt neam și a făcut mântuire mare” (1 Par. 11, 14). „Că a miluit Domnul pe poporul său și pe cei smeriți ai poporului său i-a mângăiat” (Is. 49, 23).

Astfel, după veacuri de suferințe și de lupte, ajuns-am cu ajutorul Părintelui ceresc, la unirea dorită de părinții și moșii noștri. „Și voiu face pe ei un neam în pământul meu... Și un păstor va fi lor și vor locui în pământul lor... Și vor locui și fi lor și fi fiilor lor până în veac. Și David robul meu împărat va fi lor în veac (Ezech. 37, 22—25).

Faptul acesta al unirii tuturor fiilor neamului constituie o dată epocală în istoria poporului nostru românesc: începutul unei epoci de glorie și de mărire, menite să dovedească și pe viitor puterea de viață nestănsă a coloniilor romane transplantate în Dacia de divul Traian. În această clipă istorică a neamului nostru, sufletul fiecărui Român trebuie să repete vorbele sfântului Pavel: „Împăratului veacurilor, celui nescricăcios, celui nevăzut, unuia preînțeleptului Dumnezeu: cinste și slavă în veci vecilor. Amin” (Tim. 1, 17).

Unirea tuturor fiilor neamului între hotarele regatului român, întruparea aspirațiilor noastre de veacuri, fiind așadară un fapt împlinit, din mila Proniei cerești, sosit-a și serbătoarea de mult dorită a încoronării augustilor Suverani, Maiestățile Lor gloriosul rege Ferdinand și nobila regină Maria, în istorica cetate Alba-Iulia, unde înainte cu trei veacuri

marele voevod Mihai conceput-a grandiosul plan al unirii tuturor Românilor.

Incoronarea augustei părechi regale petctuește mărețul act al unirii.

* * *

Iubiților Frați și Fii!

Incoronarea Suveranilor este un act de o importanță capitală în viața statului român.

Noi privim în Coroana română un simbol și o garanție a unității și demnității noastre naționale, un simbol al blândetii și dreptății, al grijii și sollicitudinii părintești față de supuși, al înțelepciunii și prudenței în ocărnuire, al prosperității obștești și al gloriei, și mai presus de toate al consolidării și propășirii neamului românesc pe calea măririi.

Noi vedem în Coroana ce poartă deviza „Nihil sine Deo”, o garanție sigură pentru apărarea credinței și bisericii noastre și pentru promovarea măririi marelui Dumnezeu, dela care regii și împărații își au puterea lor. Doară purtătorilor Coroanei regale se potrivesc cuvintele Domnului: „Primele sunt împăratului buzele drepte și cuvintele drepte le iubește” (Pilde 16, 13). „Tu mai înainte mai ales pe mine poporului tău și judecător fiilor și fetelor tale” (Înț. 9, 7). „Milostenia și adevărul pază sunt împăratului și vor încunjura cu dreptate scaunul lui (Pilde 20, 28). „Fiule, cu blândete săvârșește lucrurile tale cu cât ești mai mare, cu atâta mai mult te zmerește!” (Is. Sir. 3, 17—18). „Deci dar, de Vă bucurați de scaune, și de

cunoștințat despre aceasta. Noi cel puțin n'avem nici o cunoștință despre aceasta și fiind vorba de o catedrală a încoronării unui Soveran catolic, poate că ar fi fost indicat ca biserica română unită să aibă și ea un cuvânt la această serbare „națională“, iar nu ortodoxă.

„Albina“ din București anunță, că *Nunțiul Apostolic* de acolo ar fi primit zilele trecute dela Vatican următoarea telegramă: „Evenimentele grave din Orient și absența delegatului Apostolic, pretind prezenta Escelenței Voastre la Constantinopol. Ajuns acolo veți afla instrucțiuni și pentru Smirna“. Din o altă telegramă aflăm, ca sf. Părinte a rugat pe Kemal Pașa în numele umanității, să dea ordine severe pentru reprimarea acțiunilor de distrugere.

Tot în legătură cu mișcările din Orient, aflăm că *Papa* a trimis Monsignorului Cavallasy, episcopul gr.-catolic din Constantinopol, suma de 400 mii lire pentru ajutorarea locuitorilor lipsiți. Alte 100 mii lire s'au trimis patriarhului armean de acolo.

Gazetele anunță, că marele poet italian *Gabriele d'Annunzio*, despre care s'a vorbit atâta în legătură cu războiul și mai ales cu chestiunea orașului Fiume, ar fi în intrat în ordul sfântului *Francisc de Asissi*. Dacă știrea se va confirma și dacă cel ce n'a prea umblat până acum în calea bisericii va putea persevera în hotărîrea luată, ordul franciscan și biserica romană vor putea fi desigur mândri de achiziția acestui nou apostol modern.

Un număr mai nou (din 29 Septembrie) al ziarului „*Osservatore Romano*“ aduce date foarte interesante referitoare la descoperirea recentă a mormântului protomartirului Ștefan. El s'a descoperit în cursul verii trecute în comuna Beitgemal (mai înainte Kafargamala), alături de acela a sfântului Nicodim și alui Gamaliel, a cărui pietate ne-e păstrat moaștele sfinte ale celui ce primul si-a jertfit viața pentru legea Mântuitorului său. Descoperirea a făcut senzație în lumea întreagă și de aceea vom mai reveni asupra ei, cu amănunte.

schiptruri, împărății popoarelor, cinstiți înțelepciunea ca în veac să împărățiți (Int. 6, 21).

Impodobiti fiind cu aceste virtuți augustii noștri Soverani, ne este deplin întemeiată nădejdea în trăinicia și viitorul statului român.

Iubiților Frați și Fii!

În aceste zile de serbătoare, mulțumite și laude fără număr să înălțăm către Tatăl îndurătorilor, care s'a milostivit spre noi și din robi liberi ne-a făcut, din popor sub cinci ocârmuiri deosebite într-o patrie comună ne-a adunat, patrie frumoasă, și scumpă inimilor noastre. Prin viață neprihănită deci, prin cinste, omenie și prin patriotism curat și desinteresat să ne facem vrednici de acest negrăit dar al lui Dumnezeu.

Să reînnoim acum, iubiților Frați și Fii, și espresiunea sentimentelor noastre de iubire și loialitate față de rege și dinastie și împreună cu toți fiii patriei să înălțăm rugăciuni fierbinți la Părintele ceresc pentru întărirea Tronului, pentru sănătatea și îndelungata viață a Măiestrăților Lor și a întregii dinastii și pentru gloria patriei. (Urmează apoi dispozițiile concrete referitoare la serbătorire și rugăciunile prescrite, pe cari le vom publica în numărul proxim.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

Ocupându-se de „*Bapțiști și adventiști*“, pâr. Septimiu Popa scrie în „*Adevărul*“ din București (numărul din 22 Septembrie) un articol mai lung, în care găsește că această sectă este „un malum necessarium, acel loc curățitor, prin care trebuie nesmintit să treacă biserica ortodoxă, întocmai cum a trecut odată și biserica romano-catolică“ — prin primejdia protestantismului. — Asămănarea nu ni-se pare nimerită din mai multe puncte de vedere, dar mai cu seamă pentru motivul, că din lupta pocăitismului cu ortodoxismul nu este mare nădejde să iasă biruitor acesta din urmă.

La Belgrad se lucrează din greu la un nou proiect de concordat iugoslav cu Vaticanul. Principalele cereri ale Iugoslaviei ar fi: Să se permită întrebuițarea limbii paleoslave (glagolitice) în bisericile catolice din întreaga țară și să se acorde autorităților de stat o influență asupra numirii înalților demnitari ai bisericii.

La Tilburg în Olanda s'a ținut în zilele de 6—18 Septembrie „*Săptămâna pentru etnologie a religiunii*“ sub conducerea profesorului P. W. Schmidt dela Viena, sufletul întregii mișcări. După primele două congrese ale acestei asociații internaționale, ținute la Liège în Belgia în anii 1913—4, aceasta este a treia întrunire, în care reprezentanții aproape a tuturor neamurilor și-au dat întâlnire pentru a duce cu un pas mai departe știința atât de importantă a înrudirilor diferitelor religii din lume.

Printr'un „*Motu proprio*“ al sf. Părinte s'au unit de curând într'un singur „*Ateneu Pontificiu*“ Institutul Oriental și Institutul Biblic dela Roma. Ele vor fi însă și pe mai departe secțiuni cu totul deosebite.

Viața economică.

Congresul camerelor de comerț. Ultimele trei zile din Septembrie au fost pentru viața economică a țării de cea mai mare însemnătate. Atunci s'a ținut la Constanța congresul tuturor camerelor de comerț, primul după războiu, care se poate socoti cu dreptate parlamentul economic al țării. Importanța lui reiese și din faptul, că prințul moștenitor Carol, care a participat la ședința de inaugurare, a primit să fie patronul acestor camere. Discuțiile au fost foarte animate și la înălțime, o bună dovadă că viața noastră economică este pe cea mai bună cale de consolidare și dezvoltare. Dintre hotărârile luate, cele mai însemnate sunt următoarele: 1. Libertatea completă a comerțului interior precum și libertatea transporturilor cerealelor și derivatelor, atât pe uscat cât și pe apă, cu înlăturarea tuturor formalităților. 2. Libertatea completă a exportului cerealelor cu taxe vamale „ad valorem“ ratiionale. 3. Intensificarea transportului și reînființarea tarifului de sezon pentru cereale. 4. Abrogarea legii contra speculei și a tuturor dispozițiilor emise pe temeiul legilor excepționale de pe vremea războiului. 5. Ștergerea impozitelor comunale, județene și de orice altă natură, cari nu au învoirea celor onerați. 6. Oprirea oricărui comerț din partea organelor de stat, cu excepțiune monopolurilor justificate și peste tot neamestecul direct al statului în viața comercială.

Producția de cereale în Europa. După statisticile de până acum, producția de cereale din țările europene este în general mai mică decât media altor ani și aceasta din cauza secetei extraordinare de azi vară. În Cehoslovacia ea este cu 15% mai slabă decât cea din anul trecut, dar și în România e mai

mică decât recolta trecută. La ovăs avem totuși un plus de 140/0, iar cantitatea de orz este aproape dublată față de anul trecut.

*

O importantă conferință economică. O telegramă din Sanpaolo anunță, că în urma înțelegerii dintre guvernele aliate și America, s'a hotărît ținerea unei întruniri la Bruxelles în luna Decembrie, în care conferință se vor examina datoriile de războiu și se vor fixa modalitățile de plată. Se crede, că această conferință va fi decisivă pentru sistematizarea întregii finanțe europene.

*

Prohibirea exportului de porci. Prin deciziunea ministerială Nr. 59271 s'a oprit exportul de porci cu ziua de 20 Septembrie c. În această deciziune se spune însă, că „toate aprobările principiale anterioare acestei date și pe baza tablourilor respective se consideră ca drepturi câștigate pentru export“, și astfel și după aceasta dată mai poate fi exportată o cantitate de aproape 100,000 capete. Prețurile nu vor scădea deci în curând.

*

Plata pământurilor expropriate. Ministerul de finanțe a hotărît ca în timpul cel mai scurt să împartă proprietarilor rentele curențiale pentru terenurile expropriate. Această rentă se ridică la suma de 12 și jumătate miliarde Lei. În legătură cu aceasta se va proceda și la incasarea primei rate din sumele datorite de săteni pentru pământurile ce li-s'au dat în posesie.

*

Prețul zahărului. Din București se anunță, că ministerul industriei și comerțului se ocupă cu chestiunea stabilizării prețului pentru zahăr. În curând se vor lua, se spune, măsuri, pentruca zahărul să nu mai poată fi urecat. Dacă aceste nu vor fi potrivite, ne putem deci aștepta la o dispariție a zahărului de pe piață.

Săptămâna politică.

În cursul săptămânei trecute, *atitudinea partidelor noastre politice față de actul încoronării* a rămas aproape neschimbată. Partidul țărănesc și partidul național ardelean continuă a sta pe lângă hotărîrea de-a nu participa la încoronarea, făcută din interese mărunte, de un singur partid, și din cauza aceasta se crede, că nu-i eschis, ca încă în ultima săptămână să se facă o schimbare, pe urma căreia să poată participa la acest act, care nu mai poate fi amânat sub nici un cuvânt, țara întreagă. Audiența de 2 ceasuri a dlui Mihalache la palat și acțiunea politică anunțată din partea partidului național pe timpul acesta, sunt momente, cari par a confirma aceste nădejdi.

— Afară de pierderea semnificativă și mult grăitoare a dlui Dr. Zigre dela Orade, fostul secretar de stat liberal, care a ieșit din partid depunându-și și mandatul, *partidul liberal a primit o grea lovitură* și dela aderenții săi din Basarabia, cari au denunțat orice colaborare cu dânsul, excomunicând din partid pe d. Inuleț, pe motiv, că ar fi tradat interesele acestei provincii. Foarte probabil deci, că afară de Ardealul, atât de strâns unit cu partidul național, va lipsi dela încoronarea liberală și această provincie. Un alt motiv pentru care se sperează, că tot are să se facă o schimbare.

— În preajma încoronării, la 12 Octombrie, se va deschide o *nouă sesiune extraordinară a parlamentului*. Cu acest prilej e vorba ca guvernul să depună următoarele

proiecte de legi: 1. Sporirea listei civile pentru familia regală; 2. Rectificarea condițiilor pentru stampilarea bonurilor de tezaur și 3. Acordarea unui credit pentru sporirea alocațiilor funcționarilor statului. Sesiunea va fi de scurtă durată.

— Mult mai însemnate sunt momentele de politică externă ale săptămânei din urmă. *Grecia are un nou rege*, în persoana lui George al II-lea fiul lui Constantin, care trebuind să abdică pentru a doua oară, a părăsit acum Grecia definitiv cu întreaga familie, pentru a se stabili la Palermo.

— *Puterea politică a Greciei* o deține acum un comitet revoluționar, care era p'aci să detroneze și pe noul rege pentru a proclama republica lui Venizelos, în care toată lumea vede pe singurul mântuitor. Cum însă acesta găsește, că încă nu e timpul de a se întoarce în țară, pentru câțiva timp cel puțin regele George, a cărui situație s'a consolidat, va putea să rămână.

— Dar nu numai Grecia învinsă și-a schimbat domnitorul, ci și Turcia biruitoare. În locul Sultanului, abdicat la porunca lui Kemal, *Constantinopolul are un nou Sultan*, în persoana lui Abdul Medjid Effendi. Cauza acestei schimbări este atitudinea ostilă, pe care fostul Sultan Mehmed al VI-lea a arătat o neîntrerupt față de acțiunea guvernului dela Angora.

— Lichidându-se chestia acestor 2 tronuri, sunt tot mai multe și mai bune nădejdi, că se va lichida și chestia războiului orientat. Tracia împreună cu toate insulele vor trece probabil de nou sub stăpânire turcească, și astfel Grecia, care prea s'a încrezut în puterea engleză, va desmînți de astădată proverbul, ca „Turcul plătește”.

— Prințul George al Sârbiei, care se vede nu se prea poate împăca nici decum cu situația de-ași fi pierdut tronul, face mare necaz fratelui său Alexandru. Chestia aceasta de litigiu familiar e vorba să se aranjeze chiar în ziua de 15 Oct. și astfel *regele Sârbiei nu va putea participa la actul încoronării socrilor săi*, Saveranii României.

— Despre *Bulgaria* se vorbea, că aderenții premierului Stamboliiski s'ar gândi să proclame bolșevismul republican, detronând pe regele Boris. Dar lucrurile pare că nu au ajuns încă până într'atâta.

Știri mărunte.

Personale. Terminând vizitația canonică din părțile Reghinului, I. Preasfințitul mitropolit Vasile va fi de luni încolo de nou acasă la reședință.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit de protopopi onorari pe p'ar. *Demetriu Cionca* paroh în Bârseul de jos și pe p'ar. *Iosif Demian*, paroh în Firiza. Acelaș a numit pe p'ar. *Nicolae Oprea* de paroh la Rugăsești, pe p'ar. *Augustin Bob Hangea* de administrator la Tetiș și pe p'ar. *Iuliu Cheresteș* de administrator la Pria.

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 31 Oct. concurs la *posturile de profesori de religie* la școala medie din *Bistrița* și la școala medie din *Vișeuul de jos*.

Amănunte referitoare la încoronare. La 15 Octomvrie ziua când MM. LL. Regele și Regina se vor încorona în catedrala din Alba-Iulia, la orele 10^{1/2}, a. m. vor avea loc Te-Deum-uri în toate bisericile de orice confesiune din țară. În toate comunele se vor trage clopotele. În orașele cu reședințe de județ încoronarea se va anunța prin 101 lovituri de tun. În cele trei zile cât vor dura serbările toate autoritățile, toate magazinele și fabricile vor fi închise. În

școli și la unitățile armatei se vor ține cuvântări, arătându-se însemnătatea actului încoronării. În toate orașele vor avea loc seara retrageri cu torțe și cu muzică militară. Toate comunele vor fi pavoazate, iar seara se vor face iluminații. Edificiile publice vor arbora drapelul național.

Locale. Măine, Dumineca săptămânei prime după înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală d. *Ioan Masca*, vicenotar consistorial.

— Luniă trecută s'au început *cursurile la școala normală de învățători*, unde pe noul an școlar s'au înscris cu totul 133 elevi și eleve. Afluența extraordinară de elevi și eleve pe cursul I. (cu totul 63) înseamnă că cu toate agitațiile de statificare a învățământului primar și normal, lumea stie să aprecieze în deplină măsură avantajile creșterii dela școlile confesionale.

— Joi, în 5 Octomvrie, s'au început cursurile și la *academia de teologie*, ai cărei ascultători încă au sporit anul acesta destul de considerabil. Cu cei 47 de cursiști meniți a umplea golurile ce s'au făcut în cler pe urma războiului, numărul celor ce se pregătesc pentru preoție trece anul acesta binișor peste 100.

Un veac dela restaurarea domniilor pământene. Vineria trecută s'a serbat în București la inițiativa dlui N. Iorga, aniversara centenară din reintronarea domniilor pământene dela 1822. Primii domni pământeni, aleși de țară după isgonirea Fanarioșilor, au fost *Ioan Sandu Sturdza* în Moldova și *Grigorie Ghica* în Muntenia. Mișcarea profund democratică, pe urma căreia s'a putut realiza acest important eveniment din istoria țării române, este începutul curentului binefăcător înfăptuit abia acum de curând după războiu prin realizarea unirei și a democrației de astăzi. Serbarea însăși s'a început prin un Te Deum la mitropolie, urmându-se apoi prin o strălucită conferință ținută la Academie din partea dlui Iorga.

O sută de ani dela nașterea lui Pasteur. Nașterea franceză și împreună cu ea lumea întreagă se pregătește să serbătorească în chip vrednic pe unul din cei mai mari binefăcători ai omenimei: pe Louis Pasteur, *părintele seroterapiei moderne*. La 27 Decemvrie din acest an, când se împlinește un veac dela nașterea lui, se vor aranja în toate părțile lumii comemorări festive întru pomenirea acestui atât de fecund geniu al omenirii. Pasteur a fost însă și un creștin cu adânci convingeri religioase care a murit (28 Sept. 1895) sărutând Crucea și recitând Credeul, și de aceea biserica va prăznuți desigur și ea cu toată solemnitatea pomenirea vrednicului său fiu.

Nouele premii ale Academiei. Pentru sesiunea generală viitoare (1923), Academia română publică următoarele premii: *Premiul Nașterei* de 4000 Lei pentru cea mai bună carte de orice cuprins apărută în 1922; *Premiul Asociațiunii craiovene* de 1500 Lei pentru cea mai bună carte didactică din 1922; *Premiul Chrissoveloni* de 2000 Lei (divizibil) pentru cea mai valoroasă carte scrisă în 1922 asupra comerțului; *Premiul Eliade Rădulescu* de 500 Lei pentru cea mai meritorie lucrare de literatură sau filologie; *Premiul Constantinide* de 4000 Lei (divizibil) pentru scrieri de literatură, filologie, sau artă din 1922; *Premiul Grigorie Angelescu* de 4000 Lei pentru cea mai bună lucrare de istorie, filosofie sau drepturi din 1922 și *Premiul Adamachi* de 5000 Lei (divizibil) pentru scrieri științifice de orice natură publicate de 1 Ian. 1920 până la 31 Decemvrie 1922. Mai sunt apoi și alte premii pentru anumite subiecte fixate de Academie pentru ani 1923—6. Publicațiile se vor prezenta în câte 15 exemplare. Un autor nu poate prezenta o scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii. Inscriserile se fac până la 31 Dec. 1922. Alte amănunte se pot cere dela Cancelaria Academiei.

În atențiunea bursierilor. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Fostii bursieri ai directoratului general de instrucțiune din Cluj, cari nu și-au înaintat încă certificatele de examene pe anul școlar 1921—2 sunt poftiți a trimite cât mai curând actele necesare la ministerul instrucțiunii din București. În caz contrar își vor pierde bursele».

† **Văd. Elena Lucaș a. Filip**, nobila binefăcătoare a parohiei noastre din Blaj, s'a stins în Blaj la 30 Sept. c. în etate de 73 ani. În mormântarea s'a făcut la Sibiu. P'ar. canonic Dr. Ambroziu Chețianu jelește într'ansa pe matusa soției sale. — Ne-i partea cu dreptul!

Telefonul „Unirii”.

N. Orade. După cum vedeți am reușit să introducem cu acest număr noua rubrică »Viața economică» și suntem în situația să vă putem asigura, că vom da pe viitor acestei rubrici toată atențiunea care i-se cuvine. Poate, că prin aceasta va trebui să prindem puțin mai economiceste alte rubrici, dar găsim că aceasta nu va putea să supere pe cititorii acestui organ, după ce noua rubrică s'a introdus tocmai la dorința expresă a acestora.

Dr. B. Arad. Puteți fi deplin liniștiți. Urmărim, și prin gazete și prin reviste, tot ce se scrie în legătură cu biserica noastră și dacă nu încreștăm numai decât toate neghiobiile cari se debitează cu atâta ușurință și aproape totdeauna cu foarte multă ignoranță și cu destulă răutate, împotriva ei, este pentru că găsim că multe din ele e bine să fie ignorate, iar altele păstrate pentru ocazii. Sunt însă multe lucruri în lume, cari nu se scriu la gazete, lucruri ale întinericului, cari anume caută să nu iasă la lumină, și de cele mai multeori acestea sunt cele mai păgubitoare pentru interesele bisericii noastre. Față de acestea avem noi datorința să ne interesăm în chip deosebit și urmărindu-le, »cu vreme și fără de vreme», să le aducem la lumină pentru a scoate masca de pe fața acelor cari ne socotesc prea naivi dacă cred, că noi nu înțelegem și nu apreciem la justa lor valoare unclirile ascunse cari vreau — nici mai mult nici mai puțin — fără să ne desființeze biserica. Iată un larg teren de muncă, unde toți cetitorii acestui organ și cu deosebire preoții pot să ne ajute și sperăm că vor face-o.

P. Cluj. Am primit cele trimise cu mulțumită și le vom face loc cât mai curând cu putință. Așteptăm și restul.

Dr. N. Lugoj. Mare mulțumită. Le vom da chiar în proximal număr.

Cazane de fier rachiu

căldări de spălat, vâpsit
:: și de tăbăcărie ::

în condițiunile celea mai favorabile
se găsesc la

FRAȚII PAULINI,

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se primește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Fabricăm stropitoare de vii și părți constructoare de metoda „Austrio și Wermoral”.

(16) 5 - 25

Edict.

Prin aceasta provoc pe *Nicolae Băila*, gror. din *Chirpăr* să se prezinte în cauză matrimonială înaintea subsemnatului. în decurs de 6 luni socotite dela publicarea acestui Edict. La caz contrar se va judeca procesul matrimonial intentat c/a sa în absență.

Valeriu Florianu

președintele forului matrimonial delegat de I instanță al Arpașului de jos.

(20) 3 - 3

„KRISTÁLY” — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

În Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.